

Прэзентацыя віртуальнага музея Язэпа Пушчы на малой радзіме пісьменніка

У апошні дзень лютага на базе Гатаўскай сельскай бібліятэкі-клуба (п. Гатава Мінскага раёна) прайшоў навукова-практычны круглы стол «Захаванне і папулярызацыя гістарычнай памяці. Пісьменнікі-землякі: Язэп Пушча» ў рамках абласнога праекта «Пісьменнікі – урадженцы роднага краю».

Язэп Пушча ў 1923 г.
(з фондаў БДАМЛІМ)

Праект «Пісьменнікі – урадженцы роднага краю» (2022 – 2023) пачаў рэалізоўвацца з верасня 2022 года з мэтай ушанавання памяці і папулярызацыі творчасці пісьменнікаў-землякоў. Ініцыятарам выступіла Мінская абласная бібліятэка імя А. С. Пушкіна, якая разам з публічнымі бібліятэкамі Міншчыны і партнёрамі: Дзяржаўным музеем гісторыі беларускай літаратуры і яго філіяламі, Беларускаму дзяржаўным архівам-музею літаратуры і мастацтва, Выдавецкім домам «Звязда» (газетаі «Літаратура і мастацтва»), Саюзам пісьменнікаў Беларусі, выдавецтвам «Мастацкая літаратура» (часопісам «Полымя»), Беларускаму дзяржаўным акадэмічным тэатрам юнага глядача – праводзіць самыя разнастайныя мерапрыемствы ў яго рамках.

Згодна з палажэннем праекта, яго вынікам павінна стаць стварэнне віртуальных музеяў і старонак на сайтах бібліятэк Міншчыны.

Арганізатарамі круглага стала «Захаванне і папулярызацыя гістарычнай памяці. Пісьменнікі-землякі: Язэп Пушча» выступілі Мінская раённая цэнтральная бібліятэка, Мінская абласная бібліятэка імя А. С. Пушкіна, Беларускае дзяржаўнае архіў-музей літаратуры і мастацтва. Да мерапрыемства далучыўся фотажурналіст і краязнаўца, дырэктар фонду дзікай прыроды «Чырвоны Бор» Сяргей Плыткевіч, які прадставіў слухачам сайт «Планета Беларусь» – маштабны праект для азнаямлення з турыстычнымі аб'ектамі, вядомымі мясцінамі і асобамі нашай краіны. Такім чынам, з'явілася выдатная магчымасць зрабіць абласны праект «Пісьменнікі – урадженцы роднага краю» і віртуальныя рэсурсы бібліятэк больш даступнымі і агульнавядомымі.

У Гатаўскай сельскай бібліятэцы-клубе пад час правядзення абласнога круглага стала быў прэзентаваны віртуальны музей, прысвечаны знакам ітэму ўрадженцы Язэпу Пушчы (1902 – 1964; сапр. Іосіф Плашчынскі). Гэта выдатны беларускі паэт, публіцыст, настаўнік, які нарадзіўся ў в. Каралішчавічы, што каля Мінска (артыкул Юліі Амосавай «І ўсё ж для роднай Беларусі хачу застацца я паэтам...» пра гэтую выбітную асобу друкаваўся ў № 20 «Краязнаўчай газеты» за 2022 год. – Рэд.). Ён адзін з заснавальнікаў і актыўных удзельнікаў літаратурных аб'яднанняў «Маладняк» і «Узвышша», лідар авангардысцкага напрамку ў паэзіі, а менавіта такога напрамку, як вітаізм, які быў акрэслены ў адным з яго першых зборнікаў «Vita» (1926). Язэп Пушча быў арыштаваны ў 1930 годзе, жыў у выгнанні, спачатку ў горадзе Шадрынску, што на Урале, пасля ў Анапе, а потым у сяле Чаадаева на

Выступае Віктар Жыбуль

Мурамшчыне. За гэты час ён паспеў папрацаваць бухгалтарам, у нарыхтоўчай канторы, у аддзеле вінаробства, потым доўгі час настаўнічаў. Свае літаратурныя заняткі ў гэты час ён спыніў, але, вярнуўшыся на радзіму, паспеў актыўна папрацаваць на ніве прыгожага пісьменства шэсць гадоў. Язэп Пушча памёр у 1964 годзе ад цяжкай хваробы, па яго жаданні ён быў пахаваны на радзіме ў в. Каралішчавічы побач з бацькамі.

Летась у траўні адзначалася 120-годдзе з дня яго нараджэння; юбілей святкавалі як у сталіцы, так і на малой радзіме пісьменніка ў Мінскім раёне, дзе прайшоў шэраг разнастайных акцый: святочныя імпрэзы ў гонар знакамітага земляка, літаратурныя анлайн-конкурсы, былі падрыхтаваны і друкаваныя выданні пра пісьменніка...

Пад час абласнога круглага стала тут зноў загучалі вершы паэта, згадваліся найбольш яркія старонкі з асабістага жыцця пісьменніка і яго творчага шляху. Для вучняў мясцовай школы і сельскіх бібліятэкараў прагучалі выступленні даследчыкаў творчасці Язэпа Пушчы – літаратуразнаўцаў, бібліятэкараў і архівістаў. Заўсёды цікава выступае вядучы навуковы супрацоўнік Беларускага дзяржаўнага архіва-музея літаратуры і мастацтва, паэт, літаратуразнаўца Віктар Жыбуль, які на мерапрыемстве прэзентаваў свой артыкул пра Язэпа Пушчу (часопіс «Роднае слова», № 1 за гэты год). Даследчык распавёў пра ролю Мінска ў лёсе і творчасці Язэпа Пушчы, дзе прайшла частка жыцця пісьменніка. Тут ён стаў стваральнікам літаб'яднанняў, працаваў апошнія гады жыцця пасля

вяртання з высылкі. У многіх вершах паэта адчуваецца радасць ад сустрэчы з Радзімай пасля шматгадовага расстання. У Язэпа Пушчы Мінск шмат у чым рамантазаваны, ідэалізаваны, ён апісвае прыгажосць яго вуліц, паказвае гарадскія малюнкi, але зразумела, што піша пра гэта выхадзец з вёскі.

Паэтка, літаратуразнаўца, перакладчыца Аксана Данільчык раскажвала пра месца італьянскай літаратуры ў паэзіі Язэпа Пушчы, які не раз звяртаўся да спадчыны Дантэ Аліг'еры, творчасць якога для яго была найвышэйшым узорам. Беларускае пісьменніцтва разважаў пра значэнне творчай пераемнасці, даказваючы, што неабходна абавязкова звяртацца да выкарыстання досведу папярэднікаў.

На інтэрактыўнай выставе «Зорка нацыянальнай паэзіі», падрыхтаванай Гатаўскай бібліятэкай, былі прапанаваныя для прагляду рарытэты выданні твораў Язэпа Пушчы з фондаў Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі. Найбольшую ўвагу выклікаў зборнік «Vita» з дароўным надпісам пісьменніка. На круглым сталі ад Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі выступіла галоўны бібліёграф інфармацыйна-аналітычнага аддзела Юлія Амосава, якая распавяла пра віртуальны раздзел праекта «На хвалі часу, у плыні жыцця», што быў створаны летась да 120-годдзя Язэпа Пушчы. У прыватнасці, яна казала пра архіўны фонд № 26 Беларускага дзяржаўнага архіва-музея літаратуры і мастацтва, дзе захоўваюцца дакументы паэта. Гэтыя матэрыялы для архіва-музея ў свой час перадаў сам пісьменнік, а пасля – яго ўдава Станіслава Плашчынская (Шпакоўская).

Цяпер асобная адсканаваная частка гэтага фонду размешчана ў віртуальным раздзеле пра пісьменніка на партале Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.

Важнай часткай мерапрыемства з'явілася прэзентацыя віртуальнага музея Язэпа Пушчы, створанага на сайце Мінскай раённай цэнтральнай бібліятэкі, які стаў вынікам даследавання творчасці пісьменніка, ушанавання памяці аўтара на яго малой радзіме. Загадчык аддзела бібліятэчнага маркетынгу Мінскай раённай цэнтральнай бібліятэкі Марына Камлюк распавяла пра гэты рэсурс, які адрозніваецца ад раздзела пра пісьменніка на партале Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі: больш увагі нададзена перыяду творчасці пісьменніка, калі ён працаваў настаўнікам. У межах віртуальнага музея можна не толькі даведацца пра аўтара дзіцячых вершаў, вершаванай казкі «На Бабрыцы» (1960), але таксама паразгадаць красворды, рэбусы. Настаўнікі могуць выкарыстоўваць на ўроках для азнаямлення вучняў з творчасцю пісьменніка матэрыялы, прадстаўленыя ў рэсурсе ў выглядзе прэзентацый і відэаролікаў.

Напрыканцы мерапрыемства Мінская раённая цэнтральная бібліятэка ўзнагародзіла пераможцаў раённага конкурсу чытальнікаў «Імёны незабытых: Язэп Пушча», прымеркаванага да Дня роднай мовы, памятнымі падарункамі і граматамі.

Таццяна ЛАЎРЫК
Фота Марыны КАМЛЮК

Кнігі з фондаў Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі